

73-118-01 מבוא לסוציולוגיה

שם המרצה: ד"ר עדה יורמן

סוג הקורס: מתוקשב

שנת לימודים: תשפ"א סמסטר: א+ב היקף שעות: 2 ש"ש

א. מטרת הקורס (מטרות על / מטרות ספציפיות):

הקניית מושגי יסוד בסוציולוגיה והכרת דרך החשיבה הסוציולוגית תוך התמקדות במציאות הישראלית.

ב. תוכן הקורס: (רציונל, נושאים)

הקורס מתחלק למספר נושאים ובהם: מהי סוציולוגיה, התרבות, הזיכרון הקולקטיבי, הסטטוס והתפקיד, הפיקוח החברתי, הסוציאליזציה, הפמיניזם בתיאוריה ובפרקטיקה, הריבוד החברתי, התיאוריות הסוציולוגיות.

מהלך השיעורים:

הקורס הינו קורס מתוקשב במלואו

במהלך השנה יתקיימו שלושה מפגשים פרונטליים (בהתאם תאריכים שיפורסמו מראש)

תכנית הוראה מפורטת לכל השיעורים:

שיעור	נושא	קריאה
1	מהי סוציולוגיה	דורקהיים, א' (1897 נוסח עברי 2002): ההתאבדות (ע"מ 133-150).
2	מאפייני החשיבה המדעית	
3-7	תרבות, ומיתוסים	בארט, ר (1957 נוסח עברי 1998): מיתולוגיות (ע"מ 187-189). קימלינג, ב' (1993). המיליטריזם חברה הישראלית. תיאוריה וביקורת, 4, 123-140.
8	הזיכרון הקולקטיבי: היבטים תיאורטיים תוך התמקדות במשפט קסטנר כמחוז זיכרון	Schwartz, B. (1991). Social Change and Collective memory: The Democratization of George Washington. <i>American Sociological Review</i> , 56, pp. 221-236.
9	היבטים תיאורטיים של סטייה	Becker.H. (1986). Deviance by Definition. In: L. Coser and B. Rosenberg (eds.) <i>Sociological Theory</i> , pp. 476-482. New-York: Macmillan.
10	פיקוח חברתי	
11-13	פיקוח חברתי תוך התמקדות בשיח על המיניות	פוקו, מ' (1993). ההיפותזה הדכאנית. תיאוריה וביקורת, 4, ע"מ 153-160.
14-16	הסוציאליזציה והסוציאליזציה לתפקידי המין	
17-18	הפמיניזם והפמיניזם המשפטי	
19	הטרדה מינית במשפט הישראלי	קמיר, א' (2009). זה מטריד אותי-לחיות עם החוק למניעת הטרדה מינית. תל-אביב: הוצאת הקיבוץ המאוחד (ע"מ 149-160).
20-21	ריבוד חברתי	
22-24	תיאוריות סוציולוגיות	ארון, ר' (1994). ציוני דרך בהגות הסוציולוגית. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 485-545. (חובה). ריצר, ג (2006). פונקציונליזם סטרוקטורליסטי, בתוך: תיאוריות סוציולוגיות מודרניות. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. (ע"מ 105-133).

ג. חובות הקורס:**חובות / דרישות / מטלות:**

הגשת המטלות באתר הקורס
 ציון של 60 לפחות בכל אחת מהבחינות
 לתשומת לבכם: הגשת כל המטלות הן תנאי לקבלת ציון בקורס.

מרכיבי הציון הסופי (ציון מספרי / ציון עובר):

30 אחוז ציון המטלות
 70 אחוז ציון הבחינות

ד. ביבליוגרפיה:**סוציולוגיה מהי?**

Macionis, J. (1997). *Sociology: a global introduction*. New York: Prentice Hall.

DeGrange, M. (1939). Comte's Sociologies. *American Sociological Review*, 4, 17-26.

הוסרל, א' (2016). על הפנומנולוגיה של הבין-סובייקטיביות. תל-אביב: רסלינג. (ע"מ 61-9).

תרבות, ערכים ונורמות

קימרלינג, ב' (1993). מיליטריזם בחברה הישראלית. *תיאוריה וביקורת*, 4, ע"מ 123-140.

לוי, י' (2016). המפקד האליון התיאוקרטיזציה של הצבא בישראל. תל אביב: עם עובד. (ע"מ 298-356).

בן-אליעזר, א' (2003). החברה הצבאית והחברה האזרחית בישראל-גילויים של אנטי מיליטריזם וניאו מיליטריזם בעידן פוסט-הגמוני. בתוך: מ' אלחאג', א' בן-אליעזר (עורכים), *בשם הביטחון-סוציולוגיה של שלום ומלחמה בעידן משתנה* (ע"מ 29-76). חיפה: הוצאת הספרים של אוניברסיטת חיפה.

זיכרון קולקטיבי

Schwartz, B. (1991). Social Change and Collective memory: The Democratization of George Washington. *American Sociological Review*, 56, pp. 221-236.

Fowler, B. (2005). Collective Memory and Forgetting Components for a study of Obituaries. *Theory, Culture and Society* 22 (6) 53-72.

זוקרמן, מ' (2001). האנדרטה לזכר השואה בברלין. *זמנים*, 76, ע"מ 48-57.

באומל, ג' (2005). צוואתו של אורי אילן. *עיונים בתקומת ישראל: מאסף לבעיות הציונות, הישוב ומדינת ישראל*, 15, 209-237.

נורה, פ' (1993). בין זיכרון להיסטוריה: מחוזות הזיכרון- Les lieux de memoire. *זמנים*, 45, ע"מ 4-19.

לבל, א' (2007). ונזכור את כולם? הרחקת חללי האצ"ל והלח"י מן 'הסיפור' הממלכתי: על שכול, זיכרון ותיאוריית הדה-לגיטימציה נגד 'חרות'. *תרבות דמוקרטית* 11, 77-105.

אילון, ב' (2011). זיכרונות מתש"ח: סיפורים אישיים במרחב המקוון. *סוציולוגיה ישראלית*, י"ב (2), 356-379.

סטטוס ותפקיד

שפירא, י', בן-אליעזר, א' (1986). *יסודות הסוציולוגיה*. תל-אביב: עם-עובד, ע"מ 40-57.

ברגר, פ' (1970). חברה באדם. בתוך: *הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה*. תל-אביב: עם-עובד, ע"מ 99-115.

פיקוח חברתי וסטייה

ברגר, פ' (1970). *הזמנה לפגישה עם הסוציולוגיה*. תל-אביב: עם-עובד, ע"מ 72-98.

פוקו, מ' (2015). *לפקח ולהעניש: הולדת בית הסוהר*. תל אביב: רסלינג.

בורדייה, פ' (2007). *השליטה הגברית*. תל אביב: רסלינג. (ע"מ 81-33)

הלמן, ש' (1999). יש גבול. 50 ל-48 מומנטים ביקורתיים בתולדות מדינת ישראל – גיליון מיוחד של תיאוריה וביקורת, 12-13, ע"מ 313-319.

ספארגו, ת' (2002). *פוקו והתיאוריה הקווירית*. תל-אביב: ספריית הפועלים (ע"מ 7-36).

באטלר, ג' (2001). *קוויר באופן ביקורתי*. תל-אביב: רסלינג (7-20)

בג"צ 721/94 אל על נגד דנילוביץ, פ"ד מח (5) 749

סוציאליזציה

שפירא, י', בן-אליעזר, א' (1986). *יסודות הסוציולוגיה*. תל-אביב: עם-עובד, ע"מ 58-72.

הפמיניזם בהגות ובפרקטיקה

כתבן, א' (2010). לא עוד "פטרזיליה לייפוי הסלט": כניסתן של נשים לתפקידי שיפוט ופרקליטות בארץ ישראל ובמדינת ישראל. *עיוני משפט*, ל"ב (1) 69-125.

ברק-ארז, ד' (2005). הפמיניזם המשפטי של קתרין מקינון והמעבר מן השוליים למרכז מביקורת אל יצירת עולם מושגים משפטי חדש, בתוך: מקינון, ק' *פמיניזם משפטי בתיאוריה ובפרקטיקה*. תל-אביב: רסלינג, ע"מ 7-19.

קמיר, א' (2002). *פמיניזם, זכויות ומשפט*. תל-אביב: משרד הביטחון, ע"מ 31-49.

בג"צ 4541/94 אליס מילר נגד שר הביטחון פ"ד מט (4) 94

טריגר, צ' (2013). הפרדה בין גברים ונשים כהטרדה מינית. *עיוני משפט*, ל"ה, 703-746.

ריבוד חברתי וכוח פוליטי

בנדיקס, ר', ליפסט, מ', ס' (1966 נוסח עברי 1973). בתוך: לויסק, מ' (עורך), *סוגיות בסוציולוגיה*, (ע"מ 47-71) תל-אביב: עם-עובד.

פישר, ש', בקרמן, צ' (2001). "כנסיה" או "כת"? בתוך: פלד, י' (עורך), *ש"ס אתגר הישראליות* (ע"מ 321-342). תל-אביב: ידיעות אחרונות.

יפתחאל, א' (1998). בינוי אומה וחלוקת המרחב ב"אתנוקרטיה הישראלית": התיישבות, קרקעות ופערים עדתיים. *עיוני משפט כ"א* (3), ע"מ 637-663. (חובה)

ברק-ארז, ד' (2003). *משפטי מפתח: ציוני דרך בבית המשפט העליון*. תל אביב: האוניברסיטה המשודרת. (ע"מ 73-83).

תיאוריות סוציולוגיות

שפירא, י', בן-אליעזר, א' (1986). *יסודות הסוציולוגיה*. תל-אביב: עם-עובד, ע"מ 166-182.

ארון, ר' (1994). *ציוני דרך בהגות הסוציולוגית*. תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה, ע"מ 485-545. (חובה).

ריצר, ג (2006). פונקציונליזם סטרוקטורליסטי, בתוך: *תיאוריות סוציולוגיות מודרניות*. רעננה: האוניברסיטה הפתוחה. (ע"מ 105-133).